

अविद्यया मृत्युं तीर्त्वा विद्ययाऽमृतमश्नुते ।

ज्ञान प्रबोधिनी

घडो ज्ञानाचा उद्बोध । भक्तिप्रेमाचा कल्लोळ ।

सौर माघ १, शके १९३१ दि. २१/१/२०१०

मासिक वृत्त
सौर पौष १९३१ चे वृत्त

✽ मध्यवर्ती कार्यालय - सौर पौष १२ ते १४ (दि. २ ते ४ जानेवारी २०१०) या काळात मध्यवर्ती प्रबोधक प्रशिक्षण वर्ग गुरुकुल, चिखली येथे झाला. नेहमीप्रमाणे मध्यवर्ती सहविचार समितीच्या सर्व सदस्यांनीही या निवासी प्रशिक्षणासाठी भरपूर वेळ दिला. विस्तारित सहविचार समितीच्या ३४ सदस्यांबरोबर अन्य १४ सदस्यांचाही प्रशिक्षणात सहभाग होता. सदस्यांचा अनुभव, जबाबदारी यांचा विचार करून चिंतनगट व अभ्यासगट अशी विभागणी केली होती.

चिंतन गटाने मुख्यतः भवितव्यलेख, त्यानुसार ज्ञान प्रबोधिनीची गेल्या १५ वर्षांची वाटचाल, सध्याचा कार्यविस्तार आणि गेल्या चार वर्षांतील प्रशिक्षण शिबिरे व विस्तारित सहविचार बैठकींमधील प्रशिक्षणे याचा आढावा घेतला. त्यानंतर 'व्यूहात्मक नियोजन' व 'संस्थात्मक विकास' या दोन संकल्पनांच्या साहाय्याने पूर्ण ज्ञान प्रबोधिनी व आपापले प्रभाग-विभाग-केंद्र-उपक्रम यांविषयी चर्चा केली. या सर्व पार्श्वभूमीवर प्रत्येकाने आपापल्या कामाचे पुढील पाच वर्षांचे भविष्यचिंतन मांडले.

अभ्यासगटाने तत्त्वसप्तक व ज्ञान प्रबोधिनीची व्यवच्छेदक चार वैशिष्ट्ये यांचा अभ्यास केला. त्याविषयी चर्चा, शंकासमाधान, प्रश्नोत्तरे याद्वारे आकलन वाढल्यावर आपले नित्य उपक्रम प्रबोधिनीच्या तत्त्वांशी व वैशिष्ट्यांशी कसे जुळतात याचा अभ्यास केला. त्यानंतर प्रबोधिनीच्या अधिक गाभ्यातील

होण्यासाठी आपापल्या उपक्रमांमध्ये काय भर घालता येईल, याविषयी सर्वांनी मांडणी केली.

दोन्ही गटांसाठी एकत्र सत्रांमध्ये मा. सुभाषरावांनी 'व्यूहात्मक नियोजन' आणि मा. शिरीश जोशी व श्रीमती धनश्री बोधनी यांनी 'संस्थात्मक विकास' या दोन तंत्रांची कार्यशाळा पद्धतीने ओळख करून दिली. अनौपचारिक सत्रांमध्ये मा. यशवंतराव लिमये यांनी त्यांच्या विविध यात्रांचे व त्याद्वारे झालेल्या शिक्षणाचे अनुभव सांगितले. प्रा. विवेक पोंक्षे यांनी दाखविलेल्या TED व्याख्यानाच्या चित्रफिती सर्वांनाच अतिशय प्रभावित व अंतर्मुख करणाऱ्या होत्या.

शिक्षण प्रभाग

✽ ज्ञान प्रबोधिनी, प्रशाला : इ. ८वी मुलांचे दीक्षाग्रहण पूर्वतयारी शिबिर दि. २६ डिसेंबर ते ३१ डिसेंबर या कालावधीत श्री. सद्गुरु नारायणमहाराज यांच्या वास्तव्याने पुनीत झालेल्या केडगाव येथे घेण्यात आले. या शिबिरात व्याख्यानांतर गटचर्चा, वादविवाद, उपासना, स्वाध्याय-उतारावाचन, व्यायाम, खेळ, योगासने, श्लोकांचे पठण, पाठांतर व त्यांचे अर्थ, मौनाभ्यास, मौनसंवाद, कीर्तन, चरित्र कथन, प्रश्नोत्तरे अशी अनेक सत्रे योजलेली होती.

दि. २७ ते ३१ डिसेंबर या कालावधीत इ. ५वी ते ९वी च्या विद्यार्थिनींचे क्रीडाशिबिर झाले.

दि. २५ ते २८ डिसेंबर या कालावधीत इ. ९वी मुलांचे ग्रामीण परिचय शिबिर धानेप (वेल्हे तालुका) येथे झाले.

दि. ७ ते ९ जानेवारी या कालावधीत विद्याव्रत संस्कारांतर्गत इ. ८वी विद्यार्थिनींसाठी सज्जनगड शिबिराचे आयोजन करण्यात आले होते.

दि. १६ जानेवारी रोजी इ. ८वी मुलांचा विद्याव्रत संस्कार कार्यक्रम झाला. मा. श्री. दिलीप कुलकर्णी हे प्रमुख पाहुणे म्हणून उपस्थित होते. याचबरोबर मा. मोहनबुवा रामदासी यांनीही उपस्थित राहून मुलांना शुभाशीर्वाद दिले.

दि. १७ जानेवारी रोजी इ. ८वी मुलांचा विद्याव्रत संस्कार कार्यरंभ झाला. मा. विदुलाताई टोकेकर यांनी प्रमुख पाहुणे म्हणून व्रतार्थिना शुभाशीर्वाद दिले.

दि. १५ जानेवारी रोजी खडकी येथील आलेगावकर हायस्कूलच्या विद्यार्थ्यांसमोर प्रा. नेहाताई अभ्यंकर यांचे 'इ. १०वीची परीक्षापूर्व तयारी' या विषयांतर्गत स्वयंअध्ययन कौशल्यावर व्याख्यान झाले.

✽ स्पर्धा परीक्षा केंद्र : केंद्रीय लोकसेवा आयोग मुलाखत प्रशिक्षण-प्रेरणा वर्गाच्या दि. २५ ते २८ डिसेंबर या कालावधीत पुणे व रांझे येथे व्यक्तीमत्त्व चाचण्या झाल्या. श्री. शरदराव सुंकर व डॉ. विवेक कुलकर्णी यांचे मार्गदर्शन झाले. याच वर्गाच्या ५० विद्यार्थ्यांची सहल दि. १७ व १८ जानेवारीला विज्ञानाश्रम-पाबळ, राळेगणसिद्धी व हिवरे बाजार येथे गेली होती.

✽ नवनगर विद्यालय, निगडी :

पूर्व प्राथमिक विभाग : प्रवेशार्थी विद्यार्थ्यांच्या पालकांच्या प्रबोधन वर्गात सौर अग्रहायण २६ (दि. १७ डिसेंबर) रोजी डॉ. सुनील गोडबोले यांनी 'मुलांचे

आरोग्य व आहार' याविषयी मार्गदर्शन केले. त्यानंतरच्या दर गुरुवारी अनुक्रमे मा. अनुराधाताई पंडित यांनी 'बालसंगीत' या विषयावर, मा. भाऊंनी 'मनुष्यघडण' या विषयावर आणि मा. संचालकांनी 'कुटुंब शिक्षण' याविषयावर मोलाचे मार्गदर्शन केले.

प्राथमिक विभाग : सौर ७ ते ९ पौष (दि. २८ ते ३० डिसेंबर) दरम्यान इ. १ली ते ४थीच्या विद्यार्थ्यांसाठी वैयक्तिक आणि सांघिक स्पर्धा घेण्यात आल्या. या स्पर्धांमध्ये सर्वच विद्यार्थी सहभागी होते. अध्यापकांचीही 'उभा खो-खो'ची स्पर्धा झाली.

स्वामी विवेकानंद जयंती निमित्त इ. १ली ते ४थीच्या विद्यार्थ्यांसाठी स्वामी विवेकानंदांचे उतारे व गीताई पाठांतर स्पर्धा घेण्यात आली.

माध्यमिक विभाग : रोटरी क्लब, निगडी व ज्ञान प्रबोधिनी नवनगर विद्यालय, निगडी यांच्या संयुक्त विद्यमाने घेण्यात आलेल्या आंतरशालेय क्रीडास्पर्धांमध्ये, ज्ञान प्रबोधिनी नवनगर विद्यालयास 'सर्वसाधारण विजेतेपद' पटकाविण्याचा मान मिळाला.

दीक्षाग्रहण व्याख्यानमालेनंतर, सौर पौष ५ ते ७ (दि. २६ ते २८ डिसेंबर) या कालावधीत इ. ८वी च्या विद्यार्थ्यांसाठी पूर्वतयारी शिबिर आयोजित केले होते.

सौर १६ पौष (दि. ६ जानेवारी) रोजी इंग्रजी माध्यमातील इ. ८वी च्या विद्यार्थ्यांसाठी, श्रीमती भाग्यश्रीताई साठे यांच्या अध्यक्षतेखाली दीक्षाग्रहणाचा कार्यक्रम संपन्न झाला.

सौर पौष २२ (दि. १२ जानेवारी) रोजी स्वामी विवेकानंद जयंतीच्या दिवशी मराठी माध्यमाच्या इ. ८वीच्या विद्यार्थ्यांसाठी दीक्षाग्रहणाचा कार्यक्रम झाला. श्री. मराठे काका (संस्कृतचे गाढे अभ्यासक) व सकाळ पिंपरीचे प्रमुख श्री. राजेंद्र वडके हे प्रमुख अभ्यागत म्हणून उपस्थित होते.

'संत' साहित्याचा अभ्यास या दृष्टीने इ. ९वीच्या विद्यार्थ्यांनी परिसरातील आठ

शाळांमध्ये जाऊन राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज यांच्या जीवनावर कथाकथन केले. इ. ७वीच्या विद्यार्थ्यांसाठी राष्ट्रसंताची भजने गायली.

याच विषयाच्या अनुषंगाने संत नरसी मेहता यांच्या जीवनावर सौ. मंजुश्रीताई खाडीलकर यांनी विद्यालयाच्या सर्व विद्यार्थ्यांच्या समोर सुरेख कीर्तन केले.

चि. सौरभ भावे याने हाँगकाँग येथे स्केटिंग स्पर्धेत (२५०, ५०० व १००० मी.) सुवर्ण, रौप्य व कांस्यपदक पटकाविले.

सौर पौष २१ ते २३ (दि. ११ ते १३ जानेवारी) कालावधीत 'पुणे जिल्हा विज्ञान परिषदेने' आयोजित केलेल्या नारायणगाव येथील विज्ञान प्रदर्शनात इ. ७वी च्या विद्यार्थ्यांनी 'सेमी ऑटोमॅटिक वॉटर पंप' हे सादर केलेले उपकरण पहिल्या पाच उपकरणांमध्ये निवडले गेले.

सौर पौष २५ (दि. १५ जानेवारी) रोजी श्री. माधवराव रानडे यांची शास्त्रीय गायनाची संगीत सभा मुक्ति-सोपान विभागांतर्गत झाली.

सौर पौष २६ (दि. १६ जानेवारी) रोजी सायं. ६.०० ते ९.०० या वेळेत १९९५ पर्यंत विद्यालयात शिक्षण घेतलेल्या माजी विद्यार्थ्यांचा मेळावा आयोजित केला होता. ८५ माजी विद्यार्थी या कार्यक्रमास उपस्थित होते.

कु. तन्मयी गलांडे (इ. ८वी इं) हिला हॉकीमध्ये (पुण्यात) सुवर्णपदक मिळाले.

चि. आनंद रालेगणकर (इ. ७वी इं) या विद्यार्थ्यांची थायलंड येथे मॅटल मॅथेमॅटिक्स' साठी निवड झाली.

गुरुकुल - सौर पौष १२ ते १४ (दि. २ ते ४ जानेवारी) दरम्यान मोठ्या विद्यार्थ्यांची अलिबाग (सुमारे ३०० कि.मी. जाणे-येणे) सायकल सहल गेली होती. या सहलीत पालक व स्नातक विद्यार्थी मिळून एकूण ७९ जण सहभागी झाले होते.

*** ज्ञान प्रबोधिनी, सोलापूर :**
पूर्वप्राथमिक : व्यक्तिमत्त्वाच्या घडणीत 'खेळाचे स्थान' या विषयावर मा. श्री.

रवींद्र खरे यांचे पालकांना मार्गदर्शन लाभले.

दि. ३१ डिसेंबर रोजी आ. लताताई, मा. सुभाषराव देशपांडे आणि प्रा. विवेकराव पोंक्षे यांच्या उपस्थितीत शिशुसंमेलन संपन्न झाले. यामध्ये बालकामगार शाळेच्या गटाचा सहभाग होता.

प्राथमिक : दि. ४ ते ८ जानेवारी दरम्यान क्रीडा सप्ताह साजरा झाला. यामध्ये सांघिक खेळ, वैयक्तिक खेळ तसेच वर्गांतर्गत स्पर्धा घेण्यात आल्या.

माध्यमिक : दि. ११ नोव्हेंबर रोजी आ. संचालकांचे इ. ९वी च्या वर्गावर घेतलेल्या तासाच्या वेळी प्रार्थनेतील शेवटच्या कडव्यावर चर्चा व मार्गदर्शन झाले.

दि. १५ ते १७ डिसेंबर या काळात इ. ८वी विद्यार्थी-विद्यार्थिनींचे श्रीक्षेत्र माचणूर येथे विद्याव्रत संस्कार शिबिर घेण्यात आले.

दि. ३१ डिसेंबर रोजी इ. ८वी च्या विद्यार्थ्यांचा विद्याव्रत संस्कार कार्यक्रम संपन्न झाला. या कार्यक्रमास आचार्य म्हणून मा. विवेकराव पोंक्षे व आ. श्री. सुभाषराव देशपांडे यांनी विद्यार्थ्यांना दीक्षा दिली.

दि. ७ ते ११ जानेवारी दरम्यान इ. ५वी ते ७वी च्या शैक्षणिक सहलींचे आयोजन करण्यात आले होते. इ. ५वी ची सहल मोराची चिंचोली, रांजणगाव, सिद्धटेक येथे जाऊन आली. इ. ६वी पन्हाळा-विशालगड येथे व इ. ७वी ची मुंबई-अलिबाग येथे जाऊन आली. इ. ९वी च्या विद्यार्थ्यांची गिरीभ्रमण सहल भैरवगड येथे जाऊन आली.

शिशु अध्यापिका विभाग : दि. १८ डिसेंबर रोजी आ. संचालकांची विद्यालयाला भेट झाली. याप्रसंगी छात्र अध्यापिकांनी 'आव्हान हे ज्योतींना' या पद्याचे सादरीकरण केले. तसेच गटकार्यातून साधननिर्मिती केली. या प्रसंगी आ.संचालकांनी गटकार्य हे एक जीवनकौशल्य आहे. यामध्ये काय काम करायचं, परस्पर सहकार्य कसं असावं

आणि अध्यापकांचा गटकार्याचा परिणाम विद्यार्थ्यांवर कसा होतो याविषयी मार्गदर्शन केले.

*** हराळी उपकेंद्र :** दि. २० ते २२ डिसेंबर या कालावधीत पुण्याहून प्रा. हर्षिताई किर्वे हराळीस आल्या होत्या, महिलांचा शिवणाचा जो प्रशिक्षण वर्ग चालतो त्याचा पाठपुरावा त्यांनी घेतला. पिशव्यांचे उत्पादन करून पुण्यास पिशव्या पाठवाव्यात असे त्यांची सुचविले.

पूज्य स्वामीजी सुविज्ञेयानंदजी व विपाप्मानंदजी हे दोघेजण मा. लताताईच्या समवेत हराळीस दि. २९ डिसेंबरला आले होते. पूज्य स्वामी सुविज्ञेयानंदजी महाराज यांनी धूवाच्या गोष्टीचा अर्थ वेगळ्या पद्धतीने सांगितला. सुनीती (चांगली नीती), सुरुची (चांगली आवड) असेल तर उत्तानपाद (उत्कर्ष) कडे जाणे शक्य होते. तसेच सरस्वतीची महती पण सांगितली. स्वामी विपाप्मानंदजी यांनी 'प्रेम द्यावे कसे व मिळवावे कसे' हे स्वानुभवातून सांगितले.

दि. २३ व २४ डिसेंबर रोजी प्रा. हेलिओ रिख्तर हे इस्राईलहून हराळीस भेट देण्यासाठी आले होते. इस्राईलचे पाच विद्यार्थी येथे येऊन आपल्या भारतीय संस्कृतीचा अभ्यास करणार आहेत. तत्पूर्वी पाहणी करण्यासाठी प्रा. हेलिओ रिख्तर आले होते.

कॅनडातील महाराष्ट्र सेवा समितीचे प्रमुख डॉ. जगन्नाथ वाणी व त्यांच्या सोबत श्री. चंद्रकांत लाड हे दि. ४ व ५ जानेवारी रोजी हराळी प्रकल्पास भेट देण्यास आले होते. संपूर्ण प्रकल्प, शालेय कार्यक्रम, कृषी विद्यालय, फळप्रक्रिया यांची पाहणी त्यांनी केली. सर्व विभागातील कामकाज पाहून अतिशय आनंद झाला. डॉ. वाणींच्या ७५व्या वाढदिवसानिमित्त आपण सुशोभित केलेले 'आपट्याचे पान' स्नेहपत्र म्हणून दिले.

दि. ९ जानेवारीस विद्याव्रत संस्काराचा कार्यक्रम झाला. विद्याव्रत संस्काराच्या कार्यक्रमास उमरग्याचे तहसीलदार मा. विद्याशरण कवडकर

आलेले होते. श्री. विद्याशरण कवडकर म्हणाले, 'मी आयुष्यात प्रथमच हा संस्कार पाहत आहे. मी या कार्यक्रमाने भारावून गेलो आहे. पैशाच्या श्रीमंतीपेक्षा वैचारिक श्रीमंती मोलाची असते. वैचारिक श्रीमंती ज्ञान प्रबोधिनीतच मिळते. आज समाजात जे वैचारिक दारिद्र्य आहे ते घालविण्याचे व वैचारिक श्रीमंती वाढविण्याचे कार्य समर्थपणे ज्ञान प्रबोधिनीतच होते. एकंदर ९८ विद्यार्थ्यांचा विद्याव्रत संस्कार झाला.

संघटन प्रभाग

*** छात्र प्रबोधन :** 'आम्ही असे घडलो' हे पुस्तक या महिन्यात प्रकाशित झाले. या पुस्तकात मान्यवर व्यक्ती कशा घडल्या गेल्या याचे वर्णन त्यांच्याच शब्दात लिहिले आहे. या पुस्तकातील व्यक्तींची माहिती पूर्वी छात्र प्रबोधनच्या अंकात येऊन गेलेली आहे. परंतु कालानुरूप त्यामध्ये थोडे बदल करून छापले आहे.

विभागातल्या सदस्यांची सहल दि. ८ ते १० जानेवारी दरम्यान सोलापूर-हराळी येथे जाऊन आली. या सहलीमध्ये १४ सदस्य सहभागी झाले होते.

छात्र प्रबोधन व श्री. रवी परांजपे अमृत महोत्सव समिती यांच्या संयुक्त विद्यमाने कला महाविद्यालयातील तृतीय व चतुर्थ वर्षातील विद्यार्थ्यांसाठी मुखपृष्ठ स्पर्धा आयोजित केली होती. संपूर्ण महाराष्ट्रातून स्पर्धेला एकूण ४९ चित्रे आली. पैकी १८ एकरंगी व ३१ चाररंगी होती. स्पर्धेचा निर्णय श्री. रवी परांजपे, श्री. दत्तात्रय पाडेकर व श्री. मारुती पाटील या परीक्षकांनी केला आहे. सहा चाररंगी व सहा एकरंगी चित्रे पुरस्कारासाठी निवडली आहेत. ही चित्रे आगामी काळात छात्र प्रबोधनची मुखपृष्ठे असतील.

*** युवती विभाग :** दि. २७ ते ३१ डिसेंबर या कालावधीत युवती विभागातर्फे ज्ञान प्रबोधिनी प्रशालेच्या इ. ५वी ते ९वी तील विद्यार्थिनींसाठी रेणुका स्वरूप प्रशालेच्या मैदानावर क्रीडाशिविराचे आयोजन करण्यात आले होते. यामध्ये लेझीम, घोष, बांबूचे घोडे, स्वसंरक्षणार्थ

द्वंद्वयुद्ध अशी क्रीडाकौशल्ये, खो-खो, कबड्डी, अॅथलेटिक्स, दोराचा मल्लखांब, जिम्नॅस्टिक्स, पोहणे इ. क्रीडाप्रकार तसेच गटकार्य व पद्यसत्राचा समावेश करण्यात आला होता. शिविरामध्ये १७५ विद्यार्थिनी, ६ पूर्णवेळ व १२ अर्धवेळ मार्गदर्शिका आणि १३ प्रशिक्षिका उपस्थित होत्या.

*** स्त्री शक्ती प्रबोधन :** दि. १९ व २० डिसेंबर रोजी 'लैंगिकता प्रशिक्षण (किशोरवयीन गटासाठी) प्रशिक्षक प्रशिक्षण' शिक्षक भवन येथे घेतले. ३५ स्त्री-पुरुषांची उपस्थिती होती. प्रज्ञा मानस संशोधिकेतील स्कूल सायकॉलॉजी डिप्लोमाच्या सतरा विद्यार्थिनींचा यात सहभाग होता.

दि. १८ डिसेंबर रोजी संवादिनी मासिक बैठकीमध्ये 'आस्था ब्रेस्ट कॅन्सर, सपोर्ट ग्रुप' ने नाट्यवाचन रुपाने अनुभव सादरीकरण केले.

दि. १ जानेवारीच्या गप्पा-टप्पा मध्ये 'नाव-गाव' या विषय होता.

दि. ९ जानेवारी रोजी किशोरी विकास प्रकल्पांतर्गत शिवरे येथे कार्यक्रम झाला.

संवादिनी गटाचा दशकपूर्ती स्नेहमेळावा समारंभ दि. १६ जानेवारी रोजी ज्ञान प्रबोधिनीच्या वास्तूत संपन्न झाला. अत्यंत उत्साहात पार पडलेल्या ह्या समारंभात ६५ सदस्यांची उपस्थिती होती. मा. दत्ता सायगांवकर यांच्या हस्ते 'कृतिशील संवादिनी' पुरस्कार ज्योतीताई दीक्षित, स्नेहलताई आपटे आणि मानसीताई बोडस यांना देण्यात आला.

विस्तार केंद्रे

*** डोंबिवली विस्तार केंद्र :**

उपासना : गेले वर्षभर विभागशः उपासना केंद्र डोंबिवलीच्या तीन विभागात सुरू होती. आता पुन्हा एकाच ठिकाणी म्हणजे श्रीमती शरयू राजे यांच्या घरी म्हणजे टिळकनगर येथे एकत्र सामूहिक उपासना ठरल्या वेळी दर रविवारी स. ८.०० वा. करण्याचे ठरवले आहे. त्याप्रमाणे सौर पौष ११ (दि. १ जानेवारी)

पासून उपासनेला सुरवात झाली. भोपर टेकडी येथे विद्याव्रत गटाचे उपासना केंद्र नियमित सुरू आहे.

प्रबोधक मंडळ - डॉ.बिब्वली पूर्वच्या लचित बडफुकन प्रबोधक मंडळात 'घरगुती कचरा व्यवस्थापन' या विषयावर श्रीमती अनघा जोशी यांनी माहिती दिली.

डॉ.बिब्वली पश्चिमेच्या महाराणा प्रताप व हरिसिंह नलुआ या प्रबोधक मंडळांमध्ये शास्त्रज्ञ लुई आगासी यांच्या जीवनावरील कथाकथन झाले.

विकासिका/ अभ्यासिका - फणसे विद्यामंदिरातील इ. ७वी च्या विकासिकांमध्ये उतारा वाचन, लेखन, कथाकथन, नकाशावाचन इ. सत्रे झाली.

रात्रशिबिर - सौर पौष ३ (दि. २४ डिसेंबर) रोजी रात्रशिबिर झाले. एकूण ६१ विद्यार्थी उपस्थित होते आणि ही सर्व मुले या आधी डॉ.बिब्वली केंद्राच्या गेल्या वर्षभरात होत असलेल्या कोणत्या ना कोणत्या तरी उपक्रमात (मुख्यतः विद्याव्रत शिबिर आणि प्रबोधक मंडळे) सहभागी झालेली होती. तसेच शिबिराच्या आयोजनात एकूण २२ युवक-युवतींचा सहभाग होता.

मातृभूमीपूजन - सौर अग्रहायण २९ (दि. २० डिसेंबर) रोजी डॉ.बिब्वलीतील माजी सैनिक मंडळाच्या वर्धापन दिनानिमित्त मातृभूमीपूजनाच्या कार्यक्रमाचे आयोजन केले होते. ७५ जण (माजी सैनिक व कुटुंबीय) उपस्थित होते. अध्यक्ष स्थानी मा. शं. ना. नवरे उपस्थित होते.

सौर पौष ४ (दि. २५ डिसेंबर) रोजी निळजे गावात आ. इनामदार सरांच्या मैत्री शाळेत मातृभूमीपूजन झाले. एकूण २५ जण उपस्थित होते.

संवादिनी - सौर पौष १९ (दि. १० डिसेंबर) रोजी संवादिनीच्या मासिक बैठकीत डॉ.बिब्वलीतील सामाजिक कार्यकर्त्या व आजी कट्ट्याच्या प्रणेत्या आ. देव आजी (वय ८६) यांची प्रकट मुलाखत झाली. श्रीमती मंगलाताई खांडेकर यांनी मुलाखत घेतली. ३२ सदस्या उपस्थित होत्या.

विशेष उल्लेखनीय - 'सुलोना संस्कृत थानम' या संस्थेतर्फे घेण्यात आलेल्या गीता-निबंध व गीता पठण या दोन्ही स्पर्धांमध्ये ज्योतीताई कर्वे यांचा द्वितीय क्रमांक आला.

गीता धर्म मंडळातर्फे संपूर्ण गीता अभ्यासक्रमावर दर वर्षी परीक्षा घेतल्या जातात. यंदा या परीक्षेत वृंदाताई गोडसे डॉ.बिब्वलीतून पहिल्या आल्या.

*** बोरीवली विस्तार केंद्र :**
विकासिका - दि. २९ नोव्हेंबर रोजी विकासिकेत कर्णबधीर मुलांशी गप्पा झाल्या. विकासिकेतील मुलांना त्यांनी आपली (sign language) शिकवली म्हणून विकासिकेची वेळ संपल्यावरही मुले त्यांच्याशी गप्पा मारत होती.

दि. २० डिसेंबरला विकासिकेतील इ. ५वी ते ९वी गटाची शैक्षणिक सहल नेहरू सायन्स सेंटर येथे गेली होती. ३५ मुले व ७ कार्यकर्त्या या सहलीला गेले होते.

संवादिनी - दि. १८ डिसेंबरला संवादिनीत 'इच्छापत्र-मृत्युपत्र' याबद्दल चर्चा झाली. काही प्रश्न उभे राहिले.

अभ्यास शिबिर - दि. २५ ते २७ डिसेंबरला बोरीवली केंद्राच्या दासबोध अभ्यास शिबिरात १६ जणांनी सहभाग घेतला. १४ प्रौढ कार्यकर्ते सदस्य व ४ युवक या शिबिरात होते. मा. श्रीमती कल्याणीताई नामजोशी, प्रा. अभयाताई टोळ, मा. लताताई, मा. सुभाषराव व आ. संचालक या शिबिरात दासबोध समासाबद्दल व्याख्यान व इतर चर्चेत सहभागी होते. 'दासबोध अभ्यास किती दृष्टिकोनातून होऊ शकतो, वैयक्तिक, सामाजिक आयुष्यात त्याचा उपयोग कसा करायचा हे समजले.

संशोधन प्रभाग

*** प्रज्ञा मानस संशोधिका :** 'Child and Adolescent Psychology Enhancing Potentials' या वर्गाची परीक्षा यावेळी २२ जणांनी दिली.

करिअर अडव्हायझर कामासाठी चार

दिवसांचा प्रशिक्षण वर्ग डॉ. गीत यांच्या पुढाकाराने पार पडला.

पुणे विद्यापिठाच्या स्थानिक चौकशी समितीने भेट देऊन 'शालेय मानसशास्त्र पदव्युत्तर पदविका' वर्गास पुढील वर्षाकरता मान्यता दिली. या विद्यार्थिनींसाठी या महिन्यात चार फिल्मस् दाखवून मार्गदर्शन करण्याच्या बाजूने यावर चर्चा घेतली गेली.

औद्योगिक सेवा महिन्द्र व जनरल मोटर्स खेरीज सॅडोज व सिमको यांच्यासाठीही पुरविली गेली.

स्वामी विवेकानंद, जनकल्याण प्रबोधिनी ट्रस्ट, भिंगार (ता.नगर) यांच्यासाठी वा. अनघाताई लवळेकर यांचे 'अजूनही स्वतःला घडवू या' तसेच वा. सुजलताई वाटवे यांचे सोनपाडा येथील छत्रपती शिवाजी मंडळ शाळेच्या पालकांसाठी 'बदलत्या काळातले पालकत्व' आणि शनिवार पेठ महिला मंडळातील ज्येष्ठ नागरिकांसाठी 'वृद्धत्वाची मानसिकता' या विषयावर व्याख्यान झाली.

नांदेड येथील निगडी ज्ञान प्रबोधिनीने घेतलेल्या भारतीय शिक्षण परिषदेच्या जाहीर कार्यक्रमात 'शालेय वातावरण निर्मिती' या विषयावर तसेच एस्. एन्. डी. टी. महाविद्यालयाच्या विकास विभागाकरता 'शालेय मानसशास्त्र' या विषयावर प्रा. सुचरिताताई गद्रे यांची व्याख्यान झाली.

*** संत्रिका** - जनतंत्र-उद्बोधन मंच (राष्ट्रवाद अभ्यास मंडळ) मध्ये दि. २७ डिसेंबर रोजी श्री. राजीव साने यांचे 'व्यक्तिस्वराज्यवाद' या विषयावर व्याख्यान झाले.

दि. २५ डिसेंबर रोजी 'पूर्णकन्या प्रतिष्ठान' तर्फे सौ. आर्या जोशी यांना 'कन्यारत्न पुरस्कार २०१०' देण्यात आला. मानपत्र, 'स्मृतिचिह्न' व रु. ५,०००/- आणि असे या पुरस्काराचे स्वरूप होते.

दि. १२ जानेवारी रोजी विवेकानंद जयंती निमित्त 'स्वामीजींच्या विचारांचे वर्तमानकालीन महत्त्व' या विषयावर मा. यशवंतरावांचे व्याख्यान नगर आकाशवाणी केंद्रावरून प्रसारित झाले.